

KVINDEN OG SAMFUNDET

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund

Nr. 26.

Koster 50 Øre Kvartalet + Postpenge
(København 13, Provinserne 15).

19. December 1903.

Udgaar hveranden Lørdag.
Enkelt Numre 10 Øre.

19. Aarg.

MARY STEEN,
kongelig Hoffotograf,
Amagervej 4, 3.

Kender De
GERA
paa Østergade?

Ikke? Naa saa gaa derop
og køb Deres Kjøletøj, og jeg
garanterer Dem at blive tilfreds.

Kun **Østergade 41, 1. Sal.**
Hansen & Nygreen.

Københavns
Sang- og Musikkonservatorium
for Damer.

Dr. Tvergade 7, Stiftet 1888.

Sang: Frk. Fanny Gætje.
Piano: Frk. Helga Thiess.
Piano: Hr. Organist Birkedal Barfod.
Violin: Hr. kgl. Kapelmusikus Schjørring.
Violoncel: Hr. kgl. Kapelmusikus Rüdinger.
Plastik: Kgl. Danserinde Fru Walbom.
Orgel: Hr. Organist Birkedal Barfod.
Theori: Hr. Organist Birkedal Barfod.

Damer: 8 Kr. mdl. 1 Time ugl.
14 " " 2 " " "
Børn: 5 " " 1 " " "
8 " " 2 " " "

Indmeldelser modtages Dr. Tvergade 7.

Fanny Gætje,
Direktrice.

Emmy Thulstrup's
Juleudstilling

af
Mareipaner og Konfekter
aabnes 10. December i

tilkendt eneste

første kvin-
delige
Forretning i
denne
Branche.

Etableret 1893.

**Panop-
tikon,**

Vesterbrog. 3,
Mezzaninen,
Forhuset.
Telf. 26543.

Marie Steffensens Skole
for Snitmønstertegning,
Tilskæring og Kjølesyning,
Kursus begynder 5. Januar.
Indmeldelser modtages Kl. 12—2.
Zinnsage 2, 2. Sal.

Den Suhrske Husmoderskole,
Tlf. 8053. Skindergade 31, 2. Tr. Kl. 1—3.
Nyt Kursus begynder til Januar. Samti-
dig et billigt 3 Mdrs. Aftenkursus. Program
tilsendes.

Kvinden og Samfundet.

Redaktion.
Træffes i Reglen 5-6.
Vesterbrogade 270, 4. S.
Postadr.: Kbhvn. V.
Telefon 18293.

Ekspedition.
Bedst efter Kl. 2.
Nørregade 33.
Telefon 17721.

Annoncer.
Fru O. Børgesen.
Rosengården 10, K.
Telefon 17679.

Aarsskiftet.

I det ny Aar vil „Kvinden og
Samfundet“

- 1) udgaa til en langt større Læse-
kreds end hidtil,
- 2) gøre forøgede Anstrengelser for
at være et dygtigt, betydende
Organ for Kvinderne og Kvinde-
sagen og Kvindevælgerne
- 3) samt udgaa i et mindre, 12-sidet,
praktisk Format.

Vi takker alle vore gamle Venner
for det svundne Aar og ønsker dem
af Hjertet en god Jul — og vi haaber,
at de vil slutte sig sammen med mange
ny Venner om at berede os alle et
godt Nytaar.

Prisen

bliver fremtidig for Abonnenter, som
ikke er Medlemmer af Dansk Kvinde-
samfund, 3 Kr. aarlig, for Medlemmer
stadig 2 Kr. aarlig.

Ikke-Medlemmer maa tegne Abon-
nement hos Postvæsenet.

Medlemmer kan ikke tegne sig
hos Postvæsenet, men ved Henvendelse
til **Redaktionen, Kbhvn. V.**

Alle Medlemmer, som nu er Abon-
nenter, vil faa Bladet sendt uden
fornyet Henvendelse, forsaavidt de hid-
til har abonneret gennem Kontoret.
Men de Medlemmer, der hidtil har
abonneret gennem Postvæsenet, maa,
for at faa det for 2 Kr., opsigte dette
Abonnement og paany tegne sig hos
Redaktionen.

Til min Datter.

Mit sødeste Digt: min Datterlil,
kvidrende Fugl i min Stue,
der snart som en Puk er drillende vild,
snart rolig og sat som en Frue!

Som hader af Hjertet den store Tabel
og elsker at danse og male
og sidde med Haand under Kind ved Kvæld,
og om Livsproblemerne tale.

Min elleveaarige Visdomsfé,
der snakker, som var hun tyve,
og som man i næste Nu kan sé
som Raket gennem Stuerne flyve!

Lænke, som trofast mig binder til Jord,
naar tit jeg er træt af Tragedien,
Lysalf, som — stille — forklarer Mo'r:
Der er Mening — trods alt — i Komeden.

Du ved det ikke — jo, aner maaske,
hvor helt du for Moder er Livet,
mere end Solskin og Lysalf og Fé:
en Menneskesjæl til mig givet!

Vilhelmine Gjel-Korch.

En kvindelig Opdagelsesrejsende.

Af *Kirstine Frederiksen's* efterladte Papirer.

Mens Teoretikerne strides om, hvad
der er „sandt kvindeligt“, hvad ikke,
hvor langt de kvindelige Evner ræk-
ker, og hvor de holder op, gives der
heldigvis Mennesker, som simpelthen
spørger om, hvorledes deres Liv kan
blive mest nyttigt, deres Evner under
de givne Forhold mest heldbringende,
hvorledes de selv, ligegyldig om ved
Kvinde- eller Mandsgerning kan bi-
drage til at rejse Sandhedens og Ret-
færdighedens Slot.

Vi skal søge at skildre et saadant
Menneske, om vi end maa nøjes med
at gøre det i svage Træk.

Mary Kingsley tilhørte en begavet
Familie, af hvilken Forfatteren Charles
Kingsley vel er den hos os mest
kendte. En Broder til ham, Marys
Fader, var Læge og som saadan til-
lige rejsende.*) Hans Børns Opdra-
gelse var ikke regelmæssig; naar Fa-
deren var hjemme, ophørte al Under-
visning, for at de kunde nyde godt af
hans Selskab, hans Fortællinger om
Rejsens Undere, og Resultaterne af
hans videnskabelige Forskninger. Mary
fik paa den Maade fra Barn af stærk
Interesse for og Kendskab til Dyr, sær-
lig Fisk. Da hun var 22 Aar flyttede
Familien fra London til Cambridge;
og hun benyttede her Lejligheden til
med Kraft at kaste sig over Studiet af
Matematik og Naturvidenskab, hvilket
dog ikke forhindrede hende i at ud-
danne sine Talenter for husligt Ar-
bejde og sin ualmindelige Skønheds-
sans. Hun var en udpræget Humorist,
kunde være skarp og vittig, hadede
alt Føleri, havde derimod en liden-
skabelig Kærlighed til Sandheden, lige
som hun aldrig lod sig rokke i sin
Tro paa Videnskaben.

Dog erkendte Venner og Modstan-
dere i lige Maade, at hendes dybest
liggende Egenskab var Godhed, og at
det netop var hendes Kvindenatur, der
gav hendes Arbejde dets ejendomme-
lige Karakter; det var, siger hendes
Biograf, Miss Green, Moderligheden i
hende, som, udviklet gennem Lidelsen,
havde hævet sig over den blotte Med-
følelse med, hvad der er svagt, til et
brændende Ønske om Ret og Retfær-
dighed. Hun kunde støde ved sin
tørre fornuftmæssige Maade at tage
Tingene paa, men hun handlede altid
lige ud fra et stort Hjertes Trang til
Selvhengivelse. Hun kunde forarge
ved hensynsløst at lege med sit eget
Liv, men hun veg heller ikke for no-
get, naar det gjaldt at redde andres.
En Gang gik hun midt om Natten
alene ud i Skoven for at slippe en
Panther ud af dens Fælde. Hun fandt
Gud i Naturen og elskede ham baade
i Planter, Dyr og Mennesker, sorte

*) Det er Skik blandt fornemme Englændere
at have en Læge i sit Rejseselskab.

saa vel som hvide, maaske mest de
første.

Indtil sit 30. Aar var Mary Kingsley
ganske ukendt for Almenheden. 4
Aar ofredes alene for Hjemmet, hvor
hun med udelte Hengivelse plejede sin
syge Moder og senere Faderen. Begge
Forældre døde i 1892; Mary rejste
da, for at hjælpe paa sit nedbrudte
Helbred, en Tur til de kanariske Øer,
hvorfra hun kom tilbage med en dyb
Længsel efter de uberørte Skove og
primitive Folkeslag. Hun opgav der-
for sin oprindelige Plan at studere
Medicin og lod sig i Stedet sende ud
paa en videnskabelig Undersøgelses-
rejse til det vestlige Afrika, som den
Gang for den store Mængde væsentlig
kun var Navnet paa et Sted, hvor de
hvide Mænd døde som Fluer. Hun
rejste for at studere „Fishes and Fe-
tishes“, Naturen og de sorte Mænds
Sæder, særlig deres Gudsdyrkelse.

Skønt de Samlinger, hun hjembragte,
var yderst værdifulde, var det dog
især ved sin indtrængende Forstaaelse
af de indfødtes Karakter og Væsen,
at hun gjorde sig fortjent til det Efter-
mæle: at have opdaget Vestafrika.
Hun skrev Bøger og holdt Foredrag
hjemme i England om sine sorte, og
hun gjorde det med saadan Virkning,
at da hun efter 7—8 korte Aars Ar-
bejde døde, udtalte de store Handels-
kamre i Liverpool og Manchester of-
fentlig deres Sorg over „det uerstat-
telige Tab“, som baade de indfødte
og de handlende i Vestafrika havde
lidt ved at miste deres „kloge Kone“,
deres „Hovedagent“, der med ligesaa
megen personlig Beskedenhed som
Frygtløshed havde blottet Regeringens
Fejlgreb i Vestafrika.

At Spørgsmaalet var brændende,
forstaar man. De uhyre Rigdomme fra
Afrikas Indre kan kun udvindes ved
de sortes Arbejde, det gaar derfor
ikke som i Nordamerika at fortrænge
de indfødte og gøre dem til Slaver.
Derimod at regere dem, at civilisere
dem. Om Maaden, hvorpaa dette var
grebet an, udtaler Mary Kingsley i en
af sine Bøger: Vi har her store, rige
Egne, som er befolkede af en ualmin-
delig god Menneskerace. I 400 Aar
har vi behandlet dem efter vore forud-
fattede Ideer, og Vestafrika
er nu som en Forgaard til Heivede,
hvor Stenene er kittede sammen med
Menneskeblod blandet med Guld . . .

Som ægte Videnskabsmand begyndte
Mary sit Arbejde uden forudfattede
Meninger. Hun saa ikke som Missionæ-
rerne i de sorte Brødre og Ligemænd
Sjæle, som for enhver Pris skulde
frelses fra Fortabelse; men lige saa
fjernt laa det hende at betragte dem
som „ufærdige Mennesker“ eller som
Rudyard Kipling at danne et Fantasi-
billede af dem som halve Børn og
halve Djævla. Kende dem vilde hun;
og hun gik til Værket, udrustet med
Videnskabsmandens kolde Hoved og